

Саҳобалар даврида

20:27 / 24.04.2018 4814

Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васалламнинг муборак ҳаётларининг охирига келиб, турли қабила ва юрт одамлари Исломни қабул қилишди. Янги мусулмонлар қаршисида деярли йигирма уч йил давомида нозил бўлиб тўпланган оятларни ўқиб-ўрганиш, уларга амал қилиш, шариат, ақийда, руҳий тарбия ва Қуръони Карим қироати аҳкомларини яхшилаб ўрганиш ва ўз ҳаётларига татбиқ қилиш вазифаси турар эди.

Табиийки, ёш саҳобалар ўзларидан катталардан, янги мусулмонлар аввалгиларидан мазкур соҳалар бўйича ўзлари тушунмаган турли масалалар ечимини сўрай бошлашди.

Шунингдек, Пайғамбаримиз Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи васаллам аҳолиси мусулмон бўлган узоқроқ юртларга, у ердаги аҳолига дин таълимотларини ва шариат аҳкомларини ўргатиш, уларнинг ҳаётида ориз

бўладиган масалаларни ҳал этиш учун ўз вакилларини юбора бошладилар.

Жумладан, Яманга Муъоз ибн Жабал розияллоҳу анҳуни юборишни ирода қилдилар. Муъоз ибн Жабал розияллоҳу анҳу ўз иш жойларига жўнаб кетаётганларида, Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам билан у киши ўртасида қуйидаги ривоятда зикри келган суҳбат бўлиб ўтди.

Муъоз ибн Жабалнинг Ҳимс аҳлидан бўлган соҳибидан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам Муъозни Яманга юборишни ирода қилганларида:

«Сенга бир масала ориз бўлса, қандай қилиб ҳукм чиқарасан?» дедилар.

«Аллоҳнинг Китоби ила», деди.

«Аллоҳнинг Китобидан топмасанг-чи?» дедилар.

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг суннати ила», деди.

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг суннатидан ҳам, Аллоҳнинг Китобидан ҳам топмасанг-чи?» дедилар.

«Фикрим билан ижтиҳод қиламан, бўш келмайман», деди.

Бас, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам унинг кўкрагига урдилар ва: «Аллоҳ Расулининг вакилини Аллоҳнинг Расулини рози қиладиган нарсага муваффақ қилган Аллоҳга ҳамд бўлсин», дедилар».

Абу Довуд ривоят қилган.

Барча ҳадис китобларида келтирилган ушбу машҳур воқеа асрлар давомида фақиҳларимизни янгидан-янги илмий чўққиларга, изланишларга чорлаши билан бирга, Қуръони Карим оятлари, бошқа ҳадислар билан бир қаторда фикҳ илмига ҳужжат ва далил ҳам бўлиб келмоқда.

Ақийда, руҳий тарбия ва қироат илмларида ҳам баъзи саҳобалар ўз илмлари, топқирликлари билан бошқалардан ажралиб чиқдилар. Улар ўзлари яхши билган соҳалар бўйича бошқаларга устоз бўлдилар.

Шайх Муҳаммад Содиқ Муҳаммад Юсуф

(Мазҳаблар бирлик рамзи китобидан)